

بمقتضای دنیا داری و حق تنگ شناسی محذومہ خود را بر سر سلطنت اجلاس فرمودہ در انصیا و و اقبال او امر او کہ خدایت بر سینه تا آنکہ در اندک مدتی زن مذکورہ ہم در نقاب عدم شد مدت سلطنت او یکسال از ابتدای راجہ تلوک چند تا ہیم دیوسے وہ تن مدت یکصد و پیل و پنج سال سلطنت کردند

ذکر راجہ ہریریم کہ از درویشی پشاست رسید

چون مملکت از فرمانروا خالی گردید و احد سے از وارثان راجہ گویند چند و رانی ہیم دیوسے مانند ارکان دولت و اعیان مملکت با ہمدگر مشورت نمودند کہ برای نظام مہام مملکت و فراہم آوردن پراگندگیہا سے ولایت از وجود فرمانروائی ناگزیر است ہریریم درویش حق اندیش را کہ در دای آزادگے بردوش و کلاہ و راستگی بر تارک دار و بیاعت و عبادت مشہور و اکثر خلائق مرید و معتقد او بنید و بسیار از ارکان دولت با او اعتقاد و دارند برانی اینکار لائق چون را بہا بر سلطنت او قرار یافت اور از لباس پارسانی بر آوردہ بخلعت پادشاہی مملع کردند و بجای کلاہ درویشی تاج شاہی بر سر نہادہ عوض پوست سخت درویشی برای او سر سلطنت حاضر آوردند و از گدا بجان آرائی رسیدہ سلطان مطاع گردید و ہرگز طبعی در گذشت مدت فرمانروائی او ہفت سال و پنج ماہ راجہ گویند ہریریم بن راجہ ہریریم بعد بر سر آراگتہ مسافر ملک عدم گردید مدت سلطنت او سبت سال و سہ ماہ بعد از راجہ گوپال ہریریم بن راجہ گویند ہریریم او رنگ نشین گئی ہیم و اہمیت حیات بحی حقیقی سپرد مدت سلطنت او پانزدہ سال و سہ ماہ راجہ مہا ہریریم بن راجہ گوپال ہریریم بعد پد بر تخت جہاندار سے اگر سپہ بحسب ظاہر نشست و با مور سلطنت و کار بہار مملکت بہذاخت لیکن در باطن متوجہ حقیقت بودہ از تعلقات دنیوسے اعجاز داشت و او ہمیشہ با درویشان ریاضت کیش کہ پیش آنا و راستگی بوجہت داشتہ ذیل خاطر حقائق مطاہر خود را بولت دنیا آلودہ نمی ساخت و سکہ بوارستگی مفسور و آزار سے مجبول بوجہ حسن دنیا و نظرش بیچ سے نمود و در گنہہا سے ابلہ فریب این عاریت سرادام راہ او بود و آخر الامری بعبوت توفیقات خدا داد و راستگی ما در زاد کسوت سلطنت از برانگندہ در دای آزادگے بردوش گرفتہ و لہجہ تھا و مدت سلطنت راجہ مہا ہریریم شش سال ہشت ماہ و از ابتدای راجہ ہریریم نہایت راجہ مہا ہریریم چارتن چاہ و عدہ سال سلطنت نمودند

ذکر راجہ دیسی سین کہ از بنگالہ آمدہ سریر آرا گردید

چون در اکناف عالم شہرت گرفت کہ فرمانروائی اندر پت ترک تعلقات نمودہ گوشہ انزو گرفت و او رنگ جہان بانی خالی افتادہ ہر کد ام از حکام بقصد تخریب آن ولایت کمر بستہ بر سبت و در صد و فراہم آوردن عساکر گردید راجہ دیسی سین وانی ولایت بنگالہ بہرہم تقدم حسبتہ بالشکر گران و سپاہ بیکران بجناب استیصال سے منازل نمودہ در اندر پت رسید و بیلہ فرامخت و بدون منازعت غیر سے بر تخت جہان بانی جلوس نمود و امر او و زرا با و رجوع آوردہ کہ اطاعت بر بستند بیلہ جہان اندازند سے کہ خدا سے میرد دیگر آید بجا و راجہ بلاول سین بن راجہ دیسی سین مدت دو از دہ سال و چار ماہ جہاندار سے نمودہ رحلت کرد راجہ کیشوین بن راجہ بلاول سین مدت پانزدہ سال و ہشت ماہ راجہ ماد ہوسین بن راجہ کیشوین مدت یازدہ سال و چار ماہ راجہ سور سین بن راجہ ماد ہوسین مدت سبت سال و دو ماہ راجہ ہیم سین بن راجہ سور سین مدت پنج سال و دو ماہ راجہ کانگ سین بن راجہ ہیم سین مدت چار سال و نہ ماہ راجہ ہریریم بن راجہ کانگ سین مدت دو از دہ سال و دو ماہ راجہ لکھن سین بن راجہ ہریریم مدت سبت سال و یازدہ ماہ راجہ نرائین سین بن راجہ لکھن سین مدت دو سال و سہ ماہ راجہ لکھن سین بن نرائین سین مدت سبت و شش سال و یازدہ ماہ راجہ دیسی سین بن راجہ لکھن سین چون بر تخت سلطنت جلوس نمودہ استقلال یافت بمقتضای بدستی جوانی و نشہ نادانے از این عقلمانی اسلاف اشرف و زریدہ از جادہ قوم عدل و انصاف برگشت و طریقہ ظلم و اعتساف در پیش گرفت و در مجلس

اشترارید کردار و احوال ناخوش اطوار راہ یافتہ رہنمائی کردار کو چھیدہ اعمال نامہ سنجیدہ شہنشاہ راجہ پتھورا کو از بد سے ذاتی و دولالت
 بدذاتان دیگر احوال تمیز پیش نهاد ہمت زشت خود گردانندہ ملازمان دولت خواہ و منتسبان و گاہ را جس بندے نمود و استخفاف
 و ہتک حرمت بہنہائے کرد و باین صورت ہمزاد خود آزرده کرد اندہ زیر دستان و خراج گزاران را ہم بیدادہ ہستم کار سے رنجناہ
 ارباب فساد و اہل سیداد نظر بر اوضاع و اطوار رئیس خود نمودہ رہ سیر طریق حفا کار سے و مردم آزاری گردیدند و دست لگوان
 بر مال ضعیف و خراب و ارباب عرفہ دراز کردہ سعادی ایست اگر ذیاع رعیت ملک خود سپی بہ بر آوردند غلامان خود از بیخ
 ہر نیم بیضہ کہ سلطان ستم روا داردہ ز شدت کربانیش ہزار مرغ بسنج و سجات مذکورہ معمورہ ملک او خرابی بی رونق گشت رجعت
 ولایات انحصان کلی پذیرفت مظلومان آوارہ و بیارغبت گشتہ حکام اطراف را دلالت و ہمنوئی بانسزاع سلطنت از دست او
 نمودند آخر الامر سبزی اعمال او کو کبختش با حشر اق و زوال افتاد و راجہ کو ہستان سوا لکت سر و تاختہ کارش تمام ساخت
 مدت سلطنت او بیارودہ سال و سہ ماہ از ابتدای راجہ دیپ سین لغایت راجہ دیپ در سین دوازده تن مدت یکصد و پنجاہ سال جہانیانی

ذکر راجہ دیپ سنگھ کوہستانی

دران ایام والی ولایت کوہستان سوا لکت بود سپاہ بسیار و عبادت ہشتاد ہشت ارکان دولت و اعیان ولایت ہوزین
 کہ از ہر سلوک و مردم آزار سے والی خویش تنگ آمدہ بودند کوہستان رفتہ حقیقت احوال او و ستمگی رعایا و برابا و ہر ستمگی
 و بے التفاتی اعیان دولت گزارش نمود و راجہ دیپ سنگھ را ترغیب و تحریق فرمائند وانی اندر ہمت نمودند و بچہ دادراک این بچہ
 جہل شاہ سے فوختہ باند شاہ بہار باند پرواز بیغ نامہ سلطنت بالشرک بنوہ از فرزند کوہ بران سرزمین رسیدہ آن کوہ تراشان
 غفلت و غفلت را رسید بکمال اقبال نمودہ و قس جس نہ اور دو بیست سعید بر سر جہانمانی جلوں نمودہ گلزار روزگار
 را کہ از خزان بیداد او بے آب بود بچہ بیار غفلت خویش طراوت و انصارت بخشید مدت سلطنت است و ہفت سال و دو ماہ
 راجہ بن سنگھ بعد پد جہاندار گشت رخت ہستی بر بست مدت سلطنت است و دو سال و دو ماہ راجہ راج سنگھ بن راجہ بن سنگھ
 بجای پد جلوں نمودہ سپاہ و رعیت را از خود خوشنود و ہشت مدت سلطنت نہ سال و ہشت ماہ راجہ ہر سنگھ بن راجہ راج سنگھ
 جہانمانی نیکناسے گذرانید مدت سلطنت جہل و شش سال و یک ماہ راجہ نر سنگھ بن راجہ ہر سنگھ در شہر بار سے خود رہا بار
 مسرور و ملک را معمور داشت مدت سلطنت است پنج سال و سہ ماہ راجہ جیون سنگھ بن راجہ نر سنگھ بر او رنگ سلطنت ششستہ
 بدست پادہ جوانی و سلطانی گشت و لا ابالی زلیستن اختیار نمودہ چون سلطنت با غفلت نمی آئید و در اندک ہستے زمانہ جہانمانی
 از دست او بدر رفت و گوارہ دشت ادبار گشتہ در گذشت مدت سلطنت او ہشت سال و پنج ماہ و ہفت شامی و جوانی
 آن دوستی است و کالتش زن دو مان ہستی است و خوش آنکہ ازین فریادہ و پستی و ہشمار بود درین دوستی و از اشد آنسے
 راجہ دیپ سنگھ ناراجہ جیون سنگھ شش کس مدت یکصد و ست و نہ سال جہانیانی نمودند

ذکر راجہ پرتھے راج المشہور برامی پتھورا

چون ارادت فرمائند وانی حقیق برین شد کہ اسے پتھورام زبان ولایت بیراٹھ کہ راجہ جیون سنگھ نیایش و ہشت سلطنت
 عظمی کامیاب گرد و راجہ جیون سنگھ از روسے بجز سے یا بفر دستے گوارا و ستے داد تاکہ ارکان دولت را بانشر فراوان
 در کوہستان کہ مسکن اجداد او بود فرستادہ خود با چند سے از جواسے در وار سلطنت ماندہ بغفلت مگنڈا نید پتھور اہتمام
 تمہانی راجہ بانڈ خراز گمانی رسیدہ را بیت کار زاد پرافراشت راجہ جیون سنگھ کہ لشکر سامان ہیکارند داشت تاب بناوردہ

کند گیر جاندا ما، فریشت را درون خرم سراسر شاد و ان محفلت شمس را از حقیقت کاراگی و او در ای از غرور آنکه بار با سلطان را انگست
 داده بر و نصرت یافته بود از رسیدن سلطان بروالی نگارده و قدر سے شکر فرام آورده به پکار بر آمد سلطان صفون آراست رو بر گرد
 در اوجی چند که بر بار کنگ تهورا میگردد بقصد انتقامیکه در خاطر داشت این مرتبه با شکر خود مددگار سلطان گشت و آتش مجاریه اشتغال
 گرفت و ان زرمگاه رای تهورا بدست گسان سلطان گرفتار شد و سلطان او را دستگیر کرده بعزین برود چاند اباد و فروش از حقیقت
 نشی و وفادار سے بعزین شتافت و بیازست سلطان رسیده نوازش یافت و بار کت تهورا ملاقات کرده در زندان بهرازی نمود
 و مشورت او صاف تیر اندازی تهورا نزد سلطان ظاهر نمود و سلطان را اسل تماشای آن را سنج گشته رای تهورا را اقلید و
 جس بر آورد و بر اسپ سوار کرده تیر و کمان بهشتش داد تهورا بموجب مصلحتی که با چاند در میان آورده بود کار سلطان از تیر با تمام
 رسانید اما ملازمان سلطان رای تهورا و چاند را نیز از هم گذرانید لکن تواریج فارس سے گشته شدن را تهورا در زرمگاه کلا و
 سے سر اید و مطالبت بسیار اجاولی و راج ترنگی و قبل رسیدن سلطان شهاب الدین بعد مدت از دست فدائی کھو کھو نوشته اند
 چنانچه در صفحات سابقه و ذیل احوال صوبه دہلی اشعار سے باجمال نموده آمده و انشا علم بحقیقت الحال باجمله بعد گشته شدن رای تهورا
 حکومت ہندو از ہندوستان منقطع گشته سلاطین اسلام انتقال یافت از ابتدای راجہ جہ شہر پانڈو و لغایت را تهورا بموجب نسخہ
 راج ترنگی بکھید و بیست تن از او ام ہندو درت چار ہزار و چار صد و ہشت سال فرمان روائی نموده مرحلہ پیمای طریق عدم شدن
 نظم آنکہ اوج فلک شہین ساخت * عاقبت زیر خاک سکن ساخت * آنکہ بر فرق تاج از زر کرد * در حدیثت و خاک بر سر کرد *
 آنکہ گو اکرہ ساخت سکن خویش * رفت و نایوت کرد ما من خویش * ہر یکس در جهان قدم نزنند * کہ قدم جانب عدم نزنند * تا تو
 دل از جهان گسل * رشتہ از ہر این و آن گسل * جاودان نیست عالم فاسے * تو درین جاودان کجا مانی * روی در ملک جاودانی
 کن * ترک این کنج دیر فانی کن * پاسے و در ام بیچ منہ * ہمہ سچید دل بیچ منہ *

وستان سرائی بابل قلم در گل آرزو ذکر سلاطین اسلام صاحب ششم

چون مشیت حضرت انبی جل جلالہ اقتضای آن کرد کہ سلسلہ فرمانروائی ہند وستان از فرقہ ہندو کہ دیر گاہ درین بلاد فرمان با
 و حکمران بودہ اند منقطع گردد و در ہند وستان ہر یوئی از اسلام بمشام جانبا ان رسد اولی سلاطین غور و غزنین را بیت جاگیر سے
 کشودہ بقدم جرات سالک این ممالک ہمودند و نقش تسلط ہندو را کہ اباعن جہ سندا رای حکومت و سلطنت بودند تا ب
 شمشر آبدار از صفحہ روزگار پاک شہر تند نظم سر رشتہ قدرت خدائی * ہر کس نگند گرہ کشائی * بی جنبش امر او بدستان *
 بیگے سجد درین گلستان * بہان بہتر کہ زبان بیالی ازین گفتگو بازدا شستہ عنان فامہ مدعا گارد و عرصہ اظہار مطلبی کہ پیش ارد
 منعطف گرداند بجملی از احوال سلاطین اسلام کہ کتب معتبرہ سیر بان نا طقت آنکہ اگر چه سلطان شهاب الدین را تهورا را گشته و
 ہند وستان با و رجوع گشتہ اما چون در منہ ابتدای ظہور اسلام از سلطان ناصر الدین است شروع نیکو او کرده سے آید سلطان
 ناصر الدین سبکتگین از غلامان نصیر دینی فرمانروا سے خراسان بود بعد نصیر بخدمت منصورین نوح سامانی باقتضای سے آثار شد
 و کار طلبی کہ از ناصیہ حال اولی سجد بود بہر تہ امتیر الامرائی و سپہ سالار رسیدہ مصدر امور شرک و کار با سے بزرگ گردید و در آخر حال
 از جانب ابو اسحق والی بخارا حکومت غزنین منصوب گشت بعد از آنکہ ستارہ زندگانی ابو اسحق بسو ط ارتحال درآمد آفتاب کعبت
 ناصر الدین از بیت الشرف اقبال طلوع نموده اوج گرا سے جانبا فی گردید تفصیل این اجمال آنکہ ابو اسحق غیر از و وار سے نے کہ
 قائم مقام شہر آبد بودند داشت و از امر اسے او صاحب شو سے کہ نظم امور مملکت تو اند نمود جز او دیگر سے نبود سپاہ و رعیت

تا بین شده تمام ایام بارش و عشرت و در آن مکان بهشت نشان گذارید چون ایام زمستان در رسید در سستی حدود بود و در مرتبه سوم باز بندستان آمد با همه انقباض کارزار نموده او را شکست داد و سر نیز خیزل نسبت بدست آورده در آنجا قلعه بسیم گم رسیده استماع نمود و چند تحت طلا و نقره و خزانه و اوان و الماس گران بها و دیگر نوادرو نفایس که از آن قلعه بدست آمده بود همه را در میدان کجای بفرموده سلطان چیدند و سپاه و رعیت از تخریب آن انبساط انداختند و در زمان بودن در آن قلعه بزم جشن آراسته برای چراغ افروزه حکم عالی لصدور پوست و حسب الامر سرانجام یافت و نیز اوستاوان نادره کار صنعت شعار انواع آلبازی حاضر آورده هنگامه تا شاگرد کردند سلطان لعین فتح قلعه مسطور و حصول هزاران طرب و سرور بغیر زمین مراجعت نمود مرتبه چهارم در سنه چهار صد و هجده قندهار منان نموده تا سه آن ولایت را تصرف در آورد و قرامط طاعده که در آن ولایت بودند دستگیر شدند و بعضی را دست در گردن بسته در پای میان کوه بیکر انداختند و جمعی را که دست رو بر احکام شرعیه نه نهادند بیدست و باها خندند و بر سره را که سر از کمر شریف سینه چیدند سر از تن جدا کردند و فریضه را که از خود بینی گوش بر او امر سلطان نداشتند گوش و بینی بریدند و او دین نصیرا حاکم آنجا را اسیر کرده در قلعه غورک محبوس نمودند اوها نجا بمرگ طبیعی در گذشت و سلطان بعد فتح آن ولایت بغیر زمین رحمت نموده مرتبه پنجم در سنه چهار صد و دو و هجده سلطان مشیند که در هندوستان تھانیر نام شهر است قدیم و در نزدیکی آن کولابیت بس عظیم است بافتل اول سنه آغاز فرمایش در آنجا شده و آنرا از اماکن شریفه دانسته گنجین میوند غنصره در آن مکان شیخ رسنگار که عقیلی است و تجانه کلان و حکم سوز نام بت و راست و هندو آنرا کمال اهتمام می پرستند و در مصورت بقصد جهاد لشکر فراهم آورده متوجه تھانیر گردید و راجه نیر و جس پال حاکم آنجا از خیال واقف گشته ایچی فرستاد و پیغام نمود که اگر سلطان ازین غرمت بازگردد و نجاه بخیر میل بشکیش بر بد سلطان بران التفات کرده در تھانیر رسید راجه مذکور تاب مقاومت نیاورد و بس جنگ رو بفرار نهاد و شهر را خالی ساخت لشکریان سلطان در شهر خالی رسیده آنچه یافتند غارت کردند و تهاشکستند و تجانه با براندختند و بت حکم سوم بغیر زمین برده بغیر نمود سلطان بر درگاه نهادند تا سپه خلاق گردد سعادت سے تے چون برآرد مهات کس که نتواند از خود برآند کس نه نیروی دستش نه رفتار پاسه و دیگر لنگینی بر نخیزد و جاسه مرتبه ششم بر قلعه تندن که بر کوه بالنا تھه است لشکر کشید راجه نیر چون مردان کار سے بحفاظت قلعه گذاشته خود در کسار و شوار گذار کشید در آمد سلطان قلعه نندن را محاصره کرده در عقب و سا با ط کسار بسیار اسباب قلعه گیر سے شروع نمود اهل قلعه عاجز و امان خواه گشته مقابل قلعه سپه دند بعد تسخیر قلعه بدست آوردن اسباب و احوال رو بدره کشید ستیاق راجه نیر و جس پال نهاد بسبب ضائق حرق و دشوار سے عبور دست سلطان بر راجه مذکور رسید اما غنیمت فراوان بدست آورده و بسیار از هندو در انهمانی دین اسلام نمود و رواج احکام شرعی در آن دیار داده مراجعت فرمود مرتبه هفتم در سنه چهار صد و نه بغیر فتح قلعه هفت دریا سے هولناک در گذشت چون بسر حد قلعه رسید کوره نام حاکم آنجا اطاعت قبول نمود و شکیش داد از آنجا در برن رسید هروت والی آنجا قلعه را بقوم خویش سپرده بگوشه خزید اهل قلعه تاب مقاومت نیاورد و هزار درم که یکبار و پنجاه هزار روپیهر بوده باشد و چند قبیل شکیش داده امان یافتند سلطان از آنجا به قلعه مهابن برکنار دریا سے مینار رسید گنجد نام حاکم آنجا قبیل سواره میخواست که از آب بگذرد و لشکریان سلطان رسیده او را دستگیر کردند و خود را بنجھ آید اربلاک گردانیدند و بدست از بین چون کجا خصم بود و مرین از زلیتن بطیبه بستر و بعد تسخیر قلعه مهابن بشهر تھه که شهر است بزرگ مشتمل بر چندین تجانه است عظیم و مولد کرشن بن لیدی که با عفا و هندو و امجد خلیفه اینز تعالی است و آن مکان را از اماکن دیگر شریف تر سید اندر رسید سجد سجد سجد سجد پیش نیاید تمام آن شهر را غارت کرده و تجانه بار اسو خند و انداختند و مال فراوان به غارت بردند و یک بت ندین را شکستند که درون

و آن را با
سعد کابیت

سلطان سرت آمد ز کشته حسین بود در جلده و آن مشهور حکومت پانزوه قلعه صمیمه کالنجر نموده با حفت و دیگر محنت فرمود و راه نهادن
مال بسیار و جو ابریشم در عوض آن بخیمت سلطان ارسال نمود سلطان بعد صلح لغزنین معاوضت کرد مرتبه یازدهم باز لشکر کشید و شکار
کشید بقصد تخمین سومات لوای توجه بر افراخت این سومات شهر لیسیت بزرگ بر ساحل دریای محیط و تخته مشهور و عبید بر احمد تیان
زین در آن تخته بسیار و بزرگترین بیت را سومات نامند و در کتب سلف اهل هند مرقوم است که آن بیت از چهار هزار سال و کسری
معبود و مقبول برابره است بالجلد از غزنین روانه شده قطع منازل و سطر مراصل در پیش نمود و در اثنا سکه راه حکم بر عرض لشکر صدور
چو است بتقدیم این امر لیا و لان جدا کار متعین شدند و باین سندیه عرض لشکر خطب عامی در آوردند از آن منزل سلطان کج چنگ
راهی گردیده بعد از سطر مسافت در شهر نبرد که از طنطنه یک سلطان سکته آنجا فرار کرده بودند رسید شهر را عالی یافته غله از آنجا برداشته
راه سومات پیش گرفت چون در آن سرزمین نزول لشکر طغرا شرافاق افتاد اهل آن شهر دروازه سومات بر روی سلطان بسته آمده جنگ
شدند بجای آن لشکر و بدان صفا در تقدیم حجت و علم جرات بر معارج قلعه کالی طریقه عروج پیش گرفته و داخل قلعه شدند بجنگ و ترو بسیار و با
قلعه گشا یافت و لوازم غارت و تاراج بعمل آمد و خلق کثیر قتل و اسیر گشت تخته با از بنیاد برکنند و سنگ سومات را جنبه بسیار
لبسته و بدست اسرای هند گشت آن کشتان لغزنین برده در زمینها ستر ح مدرسه و مسجد جامع بکار بردند هنگام معاوضت سلطان از
سومات سیرج و دیوار عظیم آن بر سر راه و از آمدن سلطان آگاه بوده سدر راه گشت و انواع دست بر و نمود اکثر سکه را کشته و
مال همه فراوان را چ نمود چون لشکر سلطان از کشته بیدار و بار شد او ایام مفروضه جنگ که سومات و دیگر جا رود آهسته گشته بود سلطان وقت صلاح در جنگ دیده
طرح داد و بر راه گشتان چیتان دید در راه سحر آبر تابی بی آب پیش آمد سینه آبی و بی علفی لشکر این سلطان بسیار کشیده اکثر سکه از شنگ و گرسنگی
رها گرای سحر عدم گردید و لیراوان محنت و رنج سلطان لغزنین رسید مرتبه دوازدهم در او اخر سنه چهار صد و هفتاد و هجرت سیرج
مالش جمعی که در وقت مراجعت از سومات برکنار در ریاضه سندی لشکر این سلطان سبب ادب کرده از او اضرار رسانیده بودند لشکر
عظیم بجانب لمان و سندی کشیده فرمان داد تا نه ارگشتی ساختند و بر سرگشتی سه شاخ آهن در کمال قوت و جدت مضبوط کرده یک
بر پیشانی و دو بجه دو چلو نصب کردند و یک بر چه مقابل این سنانها آمد سکه خود شکستی آن کشتیها را در آب سرداده سپاهیان
زایا تیر و گمان و دیگر سامان حرب در آن کشتیها نشاندند و با تکیصال معاندان آورد آن مردم خبردار شده اهل عیال خود را بجز
فرستاده جریده بمقابل نشستند و جنگ عظیم در پیوست اکثر سکه از آنجا که بمقابل کشتیها آمدند کشته شدند با غرق بجز فاش شدند سلطان
بعد تکیصال و کوشمال آنجا آمد بدمال لغزنین معاوضت کرد و القاصه سلطان با خلافت حمیده در موصوف و شجاعت فطریه کسی مرد
بود مالک ستانی و جلال سیرسے نمود و بیا و رسے بخت و اقبال دلیقه سچهار مرتب گزاری مخالفان را بنکوب مقبول میکرد و بخت بود
و داد کسری عالم را رونق می بخشید و عدالت و در کرد انصاف پیرو سے سنگاران را سبزه آمدید کان را بعد عا میرسانید نصب
زین نبوسے و طمع دینوسے برود در ضمیرش توسے بود نیابین بقصد حصول ثواب و هم بامید از غار مال و سباب از ده نوبت
بر سندی و ستان یورش نموده لواسے فتح و نصرت بر افراخت و بعد و جید فراوان ابلور رسانید بین جیت خلفا سے عباسی بغداد
او را امین المله و یمن الدوله نماز سے لقب بخشید و مورد الطاف و عنایت میداشتند چون بخت بلند طالع ارجمند داشت
به طرف کرد آورد و طغر و فیروز سے بطریق استقبال پیش آمد بطیبت هر جا که جنبش رسیده اقبال برهنه پا و دیده چ
شیران چنانکار کرده و در سر چکان کار کرده و در کشته نمی الطیفه کوئی در غاسی بره تمام داشت نصفا شعر را از هر از هر میگرد و با آنجا رستا و جوان
سے نمود سراسر شعرا می نامد از مولانا حسن بود که در شعر فردوسه تخلص سے نمود و در این تخلص آنکه در شهر طوس حاکم آنجا با سغ

ترتیب داده فرودس نام نهاده پر مولانا باغبانی آن بلع داشت بدین تقریب مولانا در شعر خود فرودس سے ہی نوشت چون دغزین از
 و حقیقت کمال اول سلطان ظاهر گردید اور در صحبت خود جاسے داده پایہ قدرش از شعرای آن عصر طبع ساخت و مولانا حسب الامر سلطان
 شکارش شاہنامہ مثل براحوال سلاطین کیان و فرمانروایان ممالک ایران و کنکر گئے و اسپہبدرستم و سفند یار و انرا سیاب و سہراب
 و دیگر بیوانان نامدار نامور گشتہ شصت ہزار بیت در مدت سے سال درست کرد اگر در عهد سلطان کتب بسیار از نظم و نثر تصنیف شدہ
 یادگار شعرای نامدار است اما شاہنامہ بجز آن کتب و کمال ستانت مرغوب طبع سلاطین نظام و محبوب قلوب طوائف انام است
 سلطان اگر چه چندین ہزار غلام داشت اما سرآمد ایشان ملک ایاز بود در کتب عشق او گرفتار سے داشت گوئید کہ این ایاز خلعت والی
 کشمیر بود و خردی ہمراہ پذیرفتیش و شکار گاہ رسید جمعی از عیاران آدم و زوزہ قابولوی کہ یافتند ایاز را بدست آورده انان ولایت
 بدر رفتند و در بدخشان رسیدہ آن محل درج شاہی را بدست سوداگر سے لقبیت خاطر خواہ فروختند از تعذیرات انہی شاہزادہ بظاہر
 نام نہادہ گشت و آن سوداگر اگر چه اقسام اجناس نفیضہ انواع اشیای غریبہ با خود داشت اما نظیر حسن و جمال ایاز اور از جمیع اشیای
 و اشیای گران بہا شمرده از جان خود عزیز تر میداشت و در ترتیب و پرورش او توجہ سے گماشت بقصد تجارت از بدخشان در
 غزنین رسیدہ رحل اقامت انداخت تا آنکہ صحبت حسن و خوبے آن سر و بوستان محبوبے در گوش سلطان رسید سوداگر اظہار
 و بجز و مشاہدہ مبتلا سے عشق او گشتہ عنان اختیار از دست داد و لقبیت گران خریدہ انہیں انجن خاص و جلیس مجلس اختصاں
 گردانید شیفہ حسن صورت خود بود و فرقیہ سے نیکو سے او نیز گشت ہمیت این عشق کہ بہت بے خود از خویش بہ فی شاہ
 شناسد و نہ در خویش بہ القصد سلطان اورا بر تاسے قدم و چشم برگزیدہ مامور امر و محکوم حکم گشت چنانچہ تقدیر سلطان
 حسن و ناز ایاز مشہور است و در اکثر کتب مسطور خصوص ملازلالی این داستان را بہ ہمین آئین و مضامین نگین تخریر در آورده
 بعضی نوشته اند کہ ایاز اگر چه حسن صورت و جمال ظاہر سے چندان نہ داشت لیکن در اخلاق پسندیدہ و کمیتا در صفات حمیدہ بی ہمتا
 فطرت ہم برکہ در و سیرت نیکو بودہ آدمی از آدمیان او بود بہ نیکو مردم نہ نکو و فی است بہ خوبی نیکو بایہ نیکوئی است بہ القصد
 بعد از ان کہ سلطان را ایام شباب در گذشت و زمان شبیب پیدا کردید در سنہ چہار صد و بیست و یک ہجری بہ علت وق و حیرت
 صیق نفس او رنگ خلافت خالی کردہ سمندہ نیز کام عمر در جوانی گاہ آخرت تاخت و از شہرستان وجود و بصیرای ناپسند آمدم نقارہ بہ علت
 نواخت گوئید در زمان سکرات موت از بس کہ دلش در بند سلاسل دنیا بود جلمش دشوار سے محمود خود سندان حقیقت شناس
 اندوختہ سے اورا کہ انبار سے نفوذ و جواہر و اسباب بود و برد چیدن سلطان نظر بر ان انداختہ حسرت خورد و جان بجالی فرین
 سیر و سعوی فطرت زرو نعمت اکنون بدہ کان تست کہ بعد از تو ز بیرون فرمان تست کہ پریشان کن امر و زنجینہ
 چست کہ فردا کلیدش نہ در دست تست کہ کسی گو سے دولت زہنیار بود کہ با خود نصیبی بعضی آوردہ تو با خود میر تو شہ
 کہ شفقت نیاید ز زندوزن بہ غم خویش در زندگی خود کہ خویش بہ بردہ سپردار در صرص خویش بہ بیخوار سے چون مرا گشت تن
 تبار د کے در جان پستان بہ مدت سلطنت او سے پنج سال

ذکر امیر مسعود بن سلطان محمود و اخلاف اولادش

امیر مسعود بن سلطان محمود بعد رحلت پدر و الا قدر زینت افزای او رنگ خلافت گردید اما بر منہر و ستان پورشش خویش کرد
 امیر ابو سعید بن امیر مسعود از شش برادر کلاں تریو بعد پدر سریرا سے فرمانروایی گشتہ عدالت و نصفت را در راج و او در
 بر منہر ستان پورشش آورد لیکن چندان دست نیافت بعد انہدام تاجانہ بعضی مکنہ مواوہرت کرد بہرام برادر امیر ابو سعید

پس از برادر کلان اورنگ نشین جهانبانی آشته برسند و شان یورشش آورد بعضی بلاد و محاصره کرد و برادر کلانش مسخر نگردید و برادر
 شمشیر پیشخیز در آورده امرای خویش را در آن را گنجد آشته مروج تو این اسلام گردید اما سلطنت او در سندوستان بجا نماند
 و ضابطه مالک ایران و توران و محاربه سلاطین آنند یار سیر بر و کتاب مخزن اسرار تصنیف مولانا نظام الدین گنجوی و کلید دسته بالیف
 طالعصرای مستوفی در عهد اوست در سنه پانصد و هفت و هفت هجری ازین جهان فانی در گذشت و خسرو شاهین بهرام شاهی چون درنگ
 آرا می فریاد وانی گشت سلطان علاء الدین حسین غور سے بر او غالب آمد و غزنین را از دست خلاص نموده در تصرف خویش آورد خسرو شاه
 بعد از مرگ از ملک مدرونی خویش بر آمده رو بسندوستان آورد و لاهور را پیشخیز در آورده تا آخر عمر حکومت پنجاب قیام در زید بود
 سنه پانصد و پنج هجری در خطه لاهور چراغ زندگانی او از تنباید اجل خاموش شد مدت سلطنت پنجاه و هشت سال و سلطان
 ملک بن خسرو شاه بعد از حلت پدر بر مسند حکومت پنجاب تکیه گشت چون سلطان شهاب الدین برادر و نیاث الدین بن سلطان
 علاء الدین حسین غور سے از جانب برادر کلان خویش نیایتمه و غزنین سے بود و بقضا سے کار طلبی بر اطراف ممالک لشکر کشیده که قسمت
 پیشخیز سندوستان است و علی التواتر بر لاهور یورش کرده خسرو ملک را بخاربه و محاربه تا خبر گردانید آخر الام خسرو ملک تا پیدا در ده
 در سنه پانصد و هشتاد و دو هجری سے نزد سلطان شهاب الدین و غزنین رفتن همان طرف و ولایت حیات سپردت حکومت او در
 لاهور است و هشت سال از ابتدای سلطان ناصر الدین سبکتگین تا خسرو ملک هفت تن مدت دو صد و هفتاد و سه سال سلطنت غزنین
 و بلاد سندوستان کردند.

ذکر سلطان شهاب الدین غوری عرف مغز الدین محمدم و لشکر کشی او و محبت

سلطان شهاب الدین عرف مغز الدین محمد سام برادر کلانش سلطان شمس الدین شهباز بن غیاث الدین ولد سلطان علاء الدین حسین
 سلطنت غور داشت سلطان شهاب الدین از طرف برادر کلان خود بر سر غزنین لشکر کشیده در سنه پانصد و شصت و نه هجری سے
 فتح نمود و نیایتمه حکومت آن ولایت قیام و زید چون شجاع کار طلبی لاهور صاحب اقبال بود که ترود بر سینه قصد جهان گیر سے
 و ممالک ستانی نمود و مرتبه اول ولایت ملتان از تصرف قرامطه و او چهره را از قوم بجا نیایتمه پیشخیز در آورد و نائب خود گذار آشته
 لغزنین مراجعت کرد و مرتبه دوم در سنه پانصد و هفتاد و چهار هجری سے باز در ملتان و او چهره آمده بر آه رنگستان غرمت گشت
 نمود رای هم دیو مر زبان آن ولایت لشکر فرمایم آورد و صفوت مصاف آراست و جنگ عظیم بود او چون لشکر سلطان بنابریغ
 مسافت بعید خستکی داشت و بسبب عبور مسالک ریگستان ریخ بی آبی و تعب بی غلکی هم کشید و لشکر رای هم دیو فرادان و تازیه
 وارد بود و جنود سلطان را خسته و مغلوب گردانید و رای هم دیو غالب آمد فتح یافت بسیاری از لشکریان سلطان غلت تیغ بید
 گردیدند و سلطان غرمت خورده بهزاران ریخ و تعب لغزنین رسید و مرتبه سوم در سنه پانصد و هفتاد و پنج هجری سے لویای توجیه
 نسبت لاهور برافراشت سلطان خسرو ملک از بنا بر سلطان محمود غزنوی سے که نشانی از احوال او بخبر در آورده حکومت لاهور داشت
 بعد محاصره و محاربه خسرو ملک عاجز شده سپر خود را با یک زنجیر فل بطریق پیشکش فرستاد و صلح نمود و سلطان پیشکش بر ساله مقرر کرد
 لغزنین معاودت نمود و مرتبه چهارم در سنه پانصد و هفتاد و هفت هجری سے بر سر دیول که به شش مشهور است رفت تمام ولایت کناری دریا
 سنه تصبط در آورد و لغزنین نواداران دیار بال بسیار گرفته برگشت و مرتبه پنجم در سنه پانصد و هشتاد و یازده ولایت لاهور در
 حاضره و مجاوره خسرو ملک تا بیاورده متخصن گردید سلطان آن نوا است را تار ت کرده در میان دریا راوسی و خیاب قلمه
 سسپالکوٹ را که نای آن از قلم و شکست و ریخت در ارکان آن راه یافته بود و تجدید ترسیم و تعمیر نمود و نائب خود گذار آشته برگشت

ذکر حلت معزالدین صاحب السیاح

قلندہ دہلی و میرٹھ تسخیر نمودہ درجا پاسے مناسب حکام از طرف خود شایندہ در سال دوم قلندہ کول نیز تسخیر کرد و قلندہ کوالی را بر او ان
و گیر قلاع فتح کردہ بر سر گجرات رفت و انتقام شکست سلطان کہ سابقاً تخریر و آمد از زمامی کبیم دیو گجراتی گرفت و آن ولایت را تاخت
تاریخ نمود و فتح و لغت بدہلی مراجعت کرد و خطبہ و سکینہ نام سلطان رواج داد و دہلی ازین تاریخ دار الحکومت سلطین مسلین گردیدہ
مرتبه ششم در سنہ بالمصدود و ششش با سلطان از غزنین در سنہ آمدہ ولایت قنوج را مفتوح کرد و سہ صد و پنجاہ ہزار دیکر اموال غنیمت
گرفتہ برگشت چون سلطان غیاث الدین برادر کلان سلطان کہ اسم سلطنت بر او بود جهان گذاران را بدو در و در سلطان از رو بود احمد
و والایہتی ولایت غور و ترکستان و خوارزم و دیگر ممالک بوارثان قسمت کردہ خود بر ولایت غزنین قناعت نمودہ

ذکر حلت معزالدین صاحب السیاح ازین جهان

مرتبہ دوم چون سلطان شہینک در فوج لاهور طائفہ کھو کھران غصیان و رزیدہ نتیجہ فتنہ و شرارہ شرارت برافروختہ آمدند از اسرا
تا ویب آن کردہ از غزنین رو بہ لاهور آورد و ملک قطب الدین نیز از سہلہ خدمت سلطان رسیدہ با اتفاق یکدیگر گوشمال آن جماعتی بہ
کردند سلطان بعد تبیین آن فرقہ و اشتطام امور ملک از لاهور سعادت بغزنین نمود چون نزدیک رسید دوتی از دیات غزنین از دست
فدائی کھو کھران کہ بر کباب سلطان رفتہ بود با اتفاق کہ بروداد درجہ شہادت یافت گوئند خزانہ بسیار از طلا و نقرہ و جوہر و ہزار ہا ہزار سہل
بالمقدین الماس کہ از ہوا بر تلیہ است بقلم در آمد و دیگر اموال را از زمین حال قیاس باید کرد طبیعت در باب کنون کہ نعمت بہت بہت
کین دولت و ملک مستند و ہست بہت یا نہ نوبت بر ہندوستان یورش کرد و مرتبہ شکست خوردہ و دیگر ہر مرتبہ بفتح و
غزرت کامیاب گشت چنانچہ انبیل آن قلم در آمد تا آخر عمر است و دو سال سلطنت نمود از اسجد فرمانروالی ہندوستان پانزہ سال

ذکر حواس نمودن سلطان قطب الدین ایک صالحہ بر سر جہانبانی و مجمل احوال او

سلطان قطب الدین ایک غلام زر خریدہ سلطان شہاب الدین بنیاب حکومت ہندوستان داشت بعد از آنکہ سلطان قطب الدین
تغوی گشت سلطان قطب الدین از دہلی برآمد و لاهور رسیدہ اصالحہ سر آرای سلطنت گشت یازدہم ربیع الاول سنہ ششم
و سہ ہجری سک و خطبہ بنام خود کرد چون انگشت خنجر از تنگستہ بود از نجات او را ایک گفتند کہ سلطان غیاث الدین محمود بود و از او
شہاب الدین از فیروزہ کوہ چتر و بجلات پادشاہی را می قطب الدین فرستادہ بخطاب سلطانی مخاطب خت این سلطان و جہر
واحسان داد شجاعت و جوانمردی داد می شکرتان مغرور از جہنم بر کندسے و باستین کریم کو افلاس از چہرہ مفسدان حتی بر آستان
دست مخالفت و امن و جیب آرزو مند ان بر نمودسے فیض عطایش ارباب عسرت را از آرمی نیاز فرمودی طبیعت
باحث او وصلہ در بانگ بہ بارفت او مرتبہ گردون پست چون لکھا بابل احتیاج انعام داد از نجات او را یک بخش گفتند
در میان او و تلج الدین کہ یکی از سید پاسے خاص سلطان شہاب الدین و بعد سلطان و غزنین اسم سلطنت بر او اطلاق یافتہ بود
بر سر لاهور مخالفت و منازعت رو کرد و قصد یکدیگر کردہ آتش محاربہ بر او و غنیمت تلج الدین نام بقاومت نیا و ردہ منہزم
گشت و در کربان رفتہ اقامت وزیر سلطان مقرر و منصوب شدہ با استقبال کمال سلطنت و دولت

ذکر حلت سلطان قطب الدین ایک و سلطنت یافتن آرام شاہ سپہ سالار

سلطان در سنہ ششم و ہفت در چوکان بازسے از اسب افتادہ گوی زندگانی جولان گاہ آخرت رسانیدست سال
حکومت ہند نمود از اسجد چار سال سلطنت فرمود سلطان آرام شاہ سپہ سالار سلطان قطب الدین است چون سلطان
مروج غلت صلیبی کہ سزاوار جہانبانی تواند بودند داشت ارکان دولت با اتفاق یکدیگر آرام بخش سپہ سالار سلطان را کہ سزاوار

واری بود در سه شش صد و هفت هجرت در خطه لاهور بزرگ فرامندی اجلاس داده سلطان آرام شاه خطاب کردند و با طرافت
ممالک احکام و مناسبت و در گشت و نوید امن و عدالت بخلائق رسید درین اثنا امیر علی اسمعیل حاکم دسپه با اتفاق جمعی از ارازم ملک
التمش را از بداون طلبد داشت و ملک در دلی رسیده قلم را تصرف نمیش آورد سلطان آرام شاه با ستماع این خبر از لاهور
در جوانی دلی آمده صفت آرا گشت و بانیک محاربه فرامود مدت سلطنت کیسال *

ذکر رجوع سلطنت سلطان شمس الدین التمش و امارت وزیر قطب الدین ایبک و تقییم احوال

سلطان شمس الدین عرف ملک التمش اورا سلطان قطب الدین ایبک خرید و بفروزدی گرفته دختر خود را در مناکحت او در کوره
بعد فتح گوالیار امارت آنجا با و ارزانی داشت پس از آن ملک آن نواسحه بدو تفویض نموده تدریج ولایت بداون صمیمه حکومت
او گز ایند چون علامات شجاعت و مردانگی و آیات فراست و فرزانی از او منبصه ظهور میر سید و بار بار در حضور نزوات مردان بجا آورد
آخر کار بیایه امیر الامرائی رسیده خط از او سے از سلطان یافت بعد از آنکه سلطان قطب الدین در گذشت و از سلطان آرام شاه
امور خلافت تمثیلت نیافت با اتفاق امیر علی اسمعیل سپه سالار دیگر ارکان دولت از بداون آمده در سه شش صد و هشت بر تخت
جانبانی جلوس نمود و خطاب شمس الدین مخاطب گشت و التمش آنرا گویند که در شب خسوف متولد شود چون صاحب تردد و شجاع
بود و در شمشیر اکثر ممالک و خطه تصرف خود آورده با استقلال تمام فرمانروائی نمود و در آن زمان خلف سلطان محمد غور از شاه
سلطان جلال الدین از چنگیز خان منظم گشته در بنگال رسید و بعد چند روز بلاهور آمده قلعه آنجا محاصره نمود سلطان بالشکر بسیار
بلاهور رسیده مقابل نمود سلطان جلال الدین تاب نیاروده بطرف سند و سیرستان بدر رفت در سه شش صد و شانزده هجری
ایلی خلیفای عمی بغدادی خلعتی از پیشگاه خلافت جهت سلطان شمس الدین آورد سلطان مراسم اطاعت بجا آورد و در تحت و شادمانی
بسیار نمود و چند روز شهر را آرایش داده کوس شادی توخت در سه شش صد و سی هجرت بر ولایت مالوه پوشش نمود و مظهر گشت
و تاجانه لهما کاک که از مدت شش صد سال تعمیر یافته در نهایت مهانت و رسانت بود از بنیاد بر انداخت و تالش را بر بکر جیت
و دیگر متهار را بر مسجد جامع دلی در زمین فرو برد تا لک کوب خلائق گردد و القصد در طاعت و عبادت مولع بود و در هر جمعه مسجد جامع
رفته با دای فراتقص و نوافل قیام و زید سے و و غنظ شیند سے و وقت کردی و در هر باب خدا پرستی بکار بردی روز سه
محدان دلی اتفاق کرده روز جمعه ناگهان تیغها بگفت در سجده می آورده قصد سلطان نمودند و چند کس را قبضت رسانیدند سلطان لاریا
سلامت بر آمد آن نمانتیت اندیشان تمام کرده نتوانستند که دست از تیت سلطان ریا نسا و خلق کثیر بر یامها و دروازه
بر آمده آن طائفه از خیمه تیغها بگفت و شست و سنگ بپاک نمودند سلطان در و تاجا رسیده به مقام بی اندامها آنجا اکثری اعلی تیغ سید لغمود
سلطان با استقلال در بعد از نصف زندگانی خود در عیال و بر ایام فرزندانش با جمل طبعی در گذشت مدت سلطنت او بیست و هشت سال

ذکر سلطنت سلطان رکن الدین فیروز بن سلطان شمس الدین

سلطان رکن الدین فیروز بن سلطان شمس الدین بعد پدر و الا قدر در سه شش صد و سی هجرت به جری تخت سلطنت جلوس نمود چون
سوره از قیام بیست و هشت رخت لذات نفسانی با فراط و انماک در خطوط جسمانی و عشرت و کامرانی او را از امور جهان بازا و هشت
زخرا در زمان خود کان اول صرف کرده لا ابالی میریت خیر از احوال سپاه و رعیت نمیکرنت و اکم الخمر بوده شرب ام علی الدوام می نمود
مندان سلطنت بر سلطان بود و سبب شاه ترکان والده او که کنیزک نر که بود نظر بر سبب پروائی و عدم قیام پسر خود در شتر آنجا
مردم بکلیان نمود و از سیر بمقتضا گونه اندیشه و پرورشت زمان مختار است معهای سلطان شمس الدین را که هم چشم بود و در آزار

چون در آن زمان مقرر بود که میرزا بدشاه چلیپس برود و آنه خود قیل گاه تبار و نظام الملک در آن یک نعل برود خانه خویش نگاه سید شہت
و این یعنی خلاف حکم موجب بیم سلطان سے بود چون بعد چند گاه افواج منقول چلیپس سے آئندہ لاہور را محاصرہ نمود و دست نجیب و عازت
در آن کردہ بسیار از غلاق آند بار سے کشت سلطان بعد اطلاع بہرین حتی نظام الملک را با امر آ نامدار و خواہن عالمی مقدار کتوت
بازو سے سلطنت و صاحب حسرت و شوکت بودند بر فاع لشکر چلیپس غاسے فرستین کردہ

تذکر لغی و زید بن نظام الملک و مقتول شدن بہرام شاہ و مکافات یافتن نظام الملک رجوع سلطنت سلطان نظام الدین
چو او از اصل بدگروید سپر لود از اصالت جز اسم نصیب نہ شدت از حصول سہاب دنیا و هجوم معاونان فرودایہ مغر و شدہ حقوق نعمت بطلاق
نسیان نہادہ طریق لعی و کفران پیود و بعد رسیدن بر دریا سے بیاہ از روسے فریب و خابیت عرضہ نمود کہ بہر بیان من بہرین
و ناموافق و امر اکیمل نیستند کہ باغماہا ناما بن مسم پروختہ آید سلطان بدولت خود مستوجہ پنجاب شوند تا وقع فتنہ و فساد و آسیانی
میسر آید سلطان سادہ لوح کہ از کار جہان بینی قابل و از کردہ غاسے و غافل بود و جواب نوشت کہ آن جماعہ کشتی و سیاست کردی از بد
چند گاہ مدار او چاہلو سے گذرانیدہ مہمی کہ در پیش است با انجام رساند و در وقت مناسب جماعہ مذکورہ را جزا و سزا دادہ خواهد شد نظام الملک
کو رنگ رقم مذکور را بھیج امر نمودہ تاسے را بحلیہ سازی و وغایا از سے بجانب خود کشید و از طرف سلطان مغرب گردانیدہ علامتہ کو
بنی بر افراخت چون سلطان بر حقیقت حال مطلع شد خواہہ قطب الدین بختیاراوشی را براتی سکین شورش امر او دفع فتنہ و فساد و فساد
نظام الملک و امر متسلک گشتہ از لغی و غما و باز نیامدند شیخ از اینجا مراجعت کردہ احوال باز نمود و نظام الملک با اتفاق امر آمد و دہلی را
محاصرہ کرد چون مردم شہر متفق بودند بے جنگ قلعہ دہلی بتصرف در آورد و سلطان دستگیر شدہ قبیل رسیدت سلطنت او در
دیکہاہ سلطان علاء الدین محمودین کرالدین فیروز شاہ بن سلطان شمس الدین لغش چون بہرام شاہ را نظام الملک قبیل آورد ملک عمر الدین چلیپس را امر از روسے
قبیلہ کہ کشت تخت سلطنت جلوس دارکان دست بر سلطنت او رسانند سلطان علاء الدین را کہ آثار شد از نامیہ او طاسہ بود از قید بر آوردہ در کشتش صدویں
و سیجری بر سر پیر جہانجا اجلاس نمودند ناصر الدین و جلال الدین سلطان شمس الدین را کہ در زندان خانہ مجوس بود خلاص شد ناصر الدین
را بولایت بہراج و جلال الدین را بولایت قنوج ناصر ذکر کردہ خصمت دادند ملک نظام الملک را کہ در امور سلطنت کلیتہ و خیل بود
تو کہ کثیر لغی غمی رسانیدند فطرت بچشم خویش دیدم در گذر گاہ کہ نہ مرغے بجان مور سے راہ بہ ہنوز از صید منقادش سپرداخت کہ کہ
مرغے دیگر آمد کار او ساخت ہا جو بگر سے سہاش امین زافات کہ او چہ شد طبیعت را مکافات کہ درین فیروزہ ابوال برکات
بوسی را ہم بسی باشند مکافات کہ زینکی نیک بینی و زید سے غم ہر جو جو رہو کندم زنگہم

تذکر رجوع سلطنت سلطان ناصر الدین بن سلطان شمس الدین لغش

بعد چند گاہ چون سلطان از طریق عدالت و نصفت انحراف و زہد بہ آئین اخذ متل پیش گرفت جمیع امر از او برگشتند و با خود اتفاق
کردہ ناصر الدین را کہ آثار قابلیت و حق شناسی از اعجاز احوال او طاسہ بود و از بہراج طلبہ پشت بہر تخت فرماندہی اجلاس دادند و سلطان
علاء الدین را متسلل و رقید نگاہ داشتند چندا کہ در زندان خانہ مرغ روح او از نفس بدن خلاص یافت مدت سلطنت او چہ سال
دیکہاہ و یک روز

تذکر سلطان ناصر الدین

سلطان ناصر الدین بن سلطان شمس الدین لغش در سہ شصت و چہل و ہفت ہجری سے از بہراج آمدہ تلج جہان بینی بر سر نہادہ سکند
خصیہ نام نور و راج داد ملک غیاث الدین بلبن را کہ زندہ و داماد سلطان شمس الدین بود و منصب وزارت دادہ بخطاب لغمانی و خطا

خیزد و بر باس سرفراز گردانید و انتظام مہام سلطنت بر زمین او تقویٰ عین نمود و صدق گوشت او را بلالی نصلح و مواعظ ہوش افزا
 در باب رعیت پرور سے و عدالت گستر سے برآموده فرمود کہ اختیار مہام جہان بینی و مدار نظام امور ملک رانی بدست تو دادم کار سے
 مکنی کہ فردای قیامت بدرگاہ پادشاہ حقیقی مرا و ترا سرماہ شرمسار سے و افعال گرد و ملک بلبن بمقتضای سے فراست خدا داد و عقل
 مستفاد قواعد نیابت و شرائط و کالت نوسع بتقدیم رسانید کہ رعایا و برآباد رہما و امن و امان کامران بودہ شخص سلطنت و جہان بناسے
 زندگی از سر نو گرفت و خود سران را مجال دخل و تصرف در امور مملکت و سلطنت نماند و سلطان نیز اعدالت گستر سے رعیت پرور سے
 بسر پرورد در پیش نهاد و ملکی اخلاق بود و در عہد سلطنت او ملک آباد و رعایا دل شاد و زندگی کردند و رعیت نیکناسے رعیت پرور سے
 پادشاہ و وزیر در اکتاف گیتی انتشار یافت بلایت وزیر سے چنین شہریاری جہان بہ جہان چون نیکو و قراری جہان ہزار لک
 سلطان حق پرست و ایندشناس بود خراج و اج ممالک و ہوا جب پناہ و نذر رویشان خدا آگاہ و مخالف دادار فضل و ارباب
 استحقاق و دلجوی مسکینان و زبردستان و عمارات مساجد و چاہ و خانقاہ و سمان سرا و اجرا انہار و غیر ذلک انہجرا تا اثر و نیا
 ذکر مہمل تو اند بود خراج کرد سے و بر کرات خود تصرف نمود در سالی و مصحف بخط خود نوشتہ آنرا قوت ساختی توفیقی کی از لیکر آگاہ
 سر کا مصحف کہ بخط سلطان بود از روی خوشامد بقیمت گران خرید چون این خیر بگوشت سلطان رسید منع کرد کہ آئندہ مصحف را بخط
 من اظہار نکنند بلکہ بطور اخفا کہ احد سے بر تحریر من و قوت نیابد میفر و خندہ باشند تا و جلالت این وجہ اختلاقی رو کند پر وزیر و لک
 درویش نہاد و فرزندہ نزا و بیچ کنیز سے و خادمہ عوامی شکوہ خود نہ داشت و او برای سلطان طعام سے بخت رو کرد آن ملکہ
 جہان التماس نمود کہ بسبب بختن طعام دست من آزار سے یابد و تصدیع مالا لیطاق سے شود اگر کنیز سے خریدہ شود و او بہ بختن
 طعام قیام ورزد تا مرا از بعض خدمات تحقیفی میر آید چه عجب کہ ممنوع نخواہد بود سلطان جواب داد کہ لغو دست المال حق سپاہ
 و مساکین و خط مستحقین و متضعیفین است روانست کہ برای آرام نفس خود در آن تصرف فرمودہ آید صبر کن تا خدا تعالی ترا در
 آخر نتوجہ شایستہ و ہدایات ترا بانفس کا فر کیش کاریت بہ بام آور کہ آن طرفہ شکاریت بہ اگر بار سید و اسنین است
 بر از نفسی کہ یا تو ہمیشہ است بہ یا بحد سلطان کمال عدالت و رافت زندگی و جہان بینی نموده ہر گ طبعی دو گذشت و بہریشترین
 و اصل گشت مدت سلطنت نوزدہ سال و سہ ماہ و ہفت روز بہ

ذکر رجوع سلطنت سلطان غیاث الدین بلبن

سلطان غیاث الدین بلبن سبذہ و و اما و سلطان شمس الدین پدیر سلطان ناصر الدین بود چون سلطان ناصر الدین و دلچیت حیات بجان
 کائنات سپرد از اولاد وار سے کہ جانشین سر بر خلافت تواند بود و نہ داشت امرای حضور با اتفاق غیاث الدین بلبن را کہ مدار الملک بود سلطنت
 بر داشتہ سلطان غیاث الدین مخاطب کردند او در سہ شش صد و شصت و شش ہجری سے صدر نشین سر بر فرمانروائی و سایہ گزین
 چشم گمشدگی گشتہ سگ و خطبہ راج و اولیائیت و انا و خجہ کار و صاحب جرأت و وفار بود کار با مشورہ خرد و در بین کرد سے و با کمال
 و ہوشیاری بسر برد سے اپہیات چینیکو متابعت کا آگاہی بہ مباد ازین نقد عالم تھے کہ سے سر بر آرد و عالم بلند کہ در کار
 عالم بود ہوشمند بہ کار مالک خیر مردم کا بر لغز نمود سے مخاذیل شرار و باطیل ار و آل را بکار با دخل نہاد می تا حقیقت تقوی و صلاح
 کسی تحقق نشدی او را عمل لغز نمود سے و در نتیجہ نسب و حسب مبالغہ نمود سے بعد تقویٰ عمل و کسے اگر نقص ذاتی یا صفاتی طایہ
 گشتہ فی الحال تعمیر فرمود سے لفظ خیر و خیر و مند مفر ما عمل کہ کہ عمل کار خیر و مند نیست بہ نہ بد ہوشمند روشن را سے بہ فر و مایہ کار
 خطیر بہ پوریا بان گر جہان بنا است کا خبر بدین بکار گاہ حریر بہ و میفر بود کہ جلم مردم را بیک نظر نیاید و دید موازنہ حال ہر یک گاہ با پنا

اگر غزه و بنجارا بخورد گشته فرومایگان بدگمرازان در پیش کرده آید چنان خواهد بود که پیرایه پادشاه بر سر سبقت و عله بر سر دکانگر دن طبیعت بوده از
برای رد سپردن به بنایید و دیده را چون با شمر دن به باجلی تا آخر عمر با سفینا سے امام خبر بانی نکره از ازل و نهرا ل را در مجلس خود راه نداد
که تیز فغانا می شمس با زار که سالها در خدمت درگاه بود و مقربان بارگاه العجا آورده اگر سلطان یکبار با او خبر بانی نماید بسیار سے از فتنه
و جنس پیشکش کند چون انبغی بعضی رسید پذیرانی نیافت و فرمود که خبر بانی با میر با از مصابت سلطانی از دل بخوام زائل میکنند
التقصیر صفت پسندیده و منشا اخلاق گزیده بود امر را در سینه تقصیر است تا زبان زد سے و بقصاص رسانند سے
سلامت و بهیت او در دل امر اتوسے بود ارکان دولت و اچھے رعیت در محکمہ عدالت او مساو سے بودند در جمیع امور عمل
کار فرمود سے و از لطیف و سنطوت او احدی را قدرت نبود که قدم از جاده اطاعت بیرون نهد در محبت اهل عطا حاضر شد سے
و معظمت شنید سے و رقت کرد سے و او امر و نوای الھی را در همه امور رعایت نمودی و صنوا بطور قوانین مملکت را که در زمان
فرمانروائی پسران سلطان شمس الدین مختل و نند ریشده بود تجدد استقامت داد و سبانی عدل و رافت را اساس نهاد و قوتیکه
سلطان بر سر آبی و قحطه رسید امر ای بزرگ را فرمود تا بجای آوردت گرفته اتهام نمودن سے و اول مرخصان پسران را به
گذرانند سے و عورات و اطفال و دواب لاغر و ضعیف را کذاک در مواقع چنین چند روز توقف کرد سے تا مردم بسبب ولت گشتند
در ایام جوانی اگر چه بخوردن شراب و صحبت ارباب طرب و طهور و لعب رعیت تمام داشت اما بعد از آنکه سریر آرا سے سلطنت گشت
از تمام ملا سے تا نب گزیده باز از انصاف نماز نوافل و جمعه و جهانات قیام نمود سے بے وضو گاهی نمی بود و در خانهای بزرگان
سیرت و بعد از نماز جمعه زیارت قبور سے نمود و در جنازه اکابر حاضر سے شد و به تعزیت اهل مصیبت سے پر و خست اخلاص
ست را انعام میفرمود و وظائف آنها بحال میداشت لظلم بدانش بزرگ و بهیت بلند و بیاز و دلیر بدل بود شمند و در پیش
تبدیر محتاج غیر نه استکار ایش بجز محض خیر نه در شهر بخران نه در کوه و دشت و خیانت و اندیشه کن گشت و امان در زمان
سجده رسید که مسوخ شد رسم قفل کلید به بیرون سے مروی و فرسنگ خویش و بگردن برافراشت او رنگ خویش و
باین دانش و سزا و آئین و فرید گمان در نیاید که باشد شکر و باه و در این همه اعمال محاسن افعال در باب ارباب یعنی بطنیان
لطفت و مرحمت بیک کنار گذاشته بهت بجبار سے و سخاوت گماشت سر سوزن از رسوم جبارانه قاهر فرود نمی گذارشت بوسطه
یک کس شکر می و ملکی را بر انداختی و مصالح ملکی بر همه مقام شناختی لظلم اگر ایش قهر اخرو خسته و بیک شغل زمان کشوری بود
کوه از رگین سایه انداختی و چون پیش خورشید بگذختی و چشم اسوی خنجر از سگ نگاه چند سے تیره خسار خورشید و ماه و
و سلطان را با جانوران رنگین زیبا و خوش خوانان نعمه سرد و طیور شکار سے و یوز و سیاه گوش و مثال ذلک رعیت بسیار بود
و ازین جنس حیوانات نادره بے بهم رسانیده تو شجیان و باز داران و قرا و لادن و سر شکاران را هم مرتبه تقریب بقدر لیاقت
بود و شوق شکار هم بسیار داشت بنا برین عمده و فعلی این شغل را نزد سلطان رتبه بزرگ بود است کرو سے حوالی دلی قنط
شکار کردند سے و دوران بنیہ بچیر فرا هم آوردند سے هزار سوار تیر انداز برای تقدیم مراسم شکار را آماده کرد کاب بودند سے و طعام
از مانده خاص یا فتنه سے سلطان در ایام مستان شکار گاهان سوار شدند و تا قصیر ریوار طے و بیشتر که رفته شکار کرده
شاه گاه بشهر معاودت نمود سے چون خبر اتهام سلطان و شغل شکار بجایا کو خان رسید گفت سلطان بلین خجته کار است در
خاصی سے نماید که بشکار میرود و در حقیقت بجا است آداب سوار و اسب و ملک دار و اطلاع و آگاهی بر احوال رعیت و سب
بهت سے گما و سلطان از صفای این سخن خوشوقت شد و بر فراست هلا کو خان آفرین کرد و فرمود که قواعد ملک داری

کسانی دانند ملک گیر سے و جہانبانی کرده باشند چون سلطان را سبب ملک شانی سپاهگر و وزیر او و زراعتها سرورند که با وجود این
تقدیر بقا و استطاعت تسخیر ولایت گجرات و مالو و دیگر بلاد لاقی است سلطان جواب داد که چون منول همیشه بزولایت گجرات است تا نیست
و نماید از دلی بولایت و در دست رضن مناسب نیست سلطان خرد اساس گفت اندک خود را مضبوط و آشتن بهتر از است که ملک
و گران تا متن سابقاً از غفلت و سبب پروانی سپاه شمس الدین در امور جہانبانی اخلت و عظیم روی داد و ضوابط سلطنت را از دست
در دست نماند بود و حتی که جماعه میواتیان در حوالی شهر بسبب جنگها سے انبوه پیشه مترو و فساد پیش گرفته بهر سبب منمو و نرسا ملک
اطراف مسدود گشته بود اگر ان را بحال آمد و شد بود و در روزهای شهر از خوف آنها وقت ناز و غم سے بستند بعد ناز و غم سپاه کس
رایا را سے بر آمدن از شهر خوب و بار با میواتیان بر سر جوش سلطانی آمده سقایان آبکش را فرجست میرسانند و سیران شمس الدین
از بی پروانی و غفلت نادید انجماع و حسب التنبه کرده انماض نمودند و انمعنی موجب خیر کے و دلیر سے انجماع نما کرد و دیده در نیوالا
سلطان قلع و قمع آسار مہمات دیگر مقدم و کسند جنگها را تمام منقطع ساخته آن بدندان را علت تیغ بیدار گریه انید و حصار شهر
محو بنانند در حوالی شهر تھا سجات نصب ساخت و زمین منقسم نمود کہ ہر کس از تھانہ خود خبر دار بود کہ اگر شمال زینہان در ذرا
ساعلی جیلہ بکار برد انظم بہر دست در دوسرا ہرن کہ کہ امین شود راہ بر مردوزن ہر انکس کہ بر دزد و حجت کند ہر بار و
خود کاروان نیند کہ چور گشتت امین شود کاروان ہر زہر تجارت بہر سودوان چور ہرن خرد و ستانی برد کہ ملک بلج و وہ
چرا میجوڑدہ چون قوم کا تھہر بجانب مرو ہد و بداون مصدر رفتہ و فساد شدند سلطان خود در ان دست تشریف از رانی در شہر علی
قل و غارت کرد از جنس مرد ہر کہ بہشت سالگ رسیدہ بود و علت تیغ بیدار نمودہ غیر از زمان و ظلمان خرد و سال زندہ نگذاشتند بعد
بعیت کند بود و متمکارہ را ہر چہ تاوان زن و طفل بیچارہ را ہر روز سے وزرا و کاروانان امور و فتر قانہ لغرض سبب انید کرد و ہوا
جاگیر سیاہ باب اخلات بسیار است سلطان فرمود کہ سانیکہ سپہرستند و از کار و اماندہ جاگیر آنها باز یافت کردہ در معاش مقرر کنند
انجماع خدمت امیر الامرا فتح الدین التھار آوردند و تجھہ بردند کہ جاگیر بدستور سابق بحال بودہ باشند امیر الامرا تھہ قبول نکرد و نہت
اگر رشوت بگیرم در سخن و التماس سے برکت نخواہد بود و فی الحال خدمت سلطان رفتہ سپہر بحیب تفکر یا لینا و سلطان با عشا انیدند
استفسار فرمود التماس نمود کہ سپران را کہ سلطان بر طرف کردہ جاگیر باز یافت نمودہ اندہ ز فکر شدہ ام کہ اگر دقتیاست سپران را کہ
عالی ماہ خواهد بود سلطان ترحم کردہ فرمود کہ حسب ہمد ما سے امیر الامرا جاگیر ان مرد و بحال دارند تا ہر او ہر سبب سلطان کہ بصفتان
حمیدہ و اخلاق پسیدہ متصف و دوسلہ سلطنت بود ملکات سند با توانیج و لواحق و مضافات در جاگیر او مقرر کرد و بید با جمعی از امرا
و مردم و انا با استعداد تمام برای ہتمام مہام ملتان تعیین شود و بمقتضاسے سنجید کے اوضاع و اطوار نسبت بہر او ان فرمود سلطان
غزیر بود و ہر وقت با اہل فضل کمال محبت و شہتی و ہمت تجھیل و تکمیل اخلاق حسنہ گماشتی بعیت بسال خرد و لیکن بچہ و فضل بر شہ
بفضل سپہر لیکن بروز کاچوان ہر جمع الفضائل امیر خسرو دہلوی سے و امیر حسن در ملتان خدمت شاہزادہ بودند و در سلک ندیا
موجب و التماس سے یافتند چون صیت فضائل کاشف روز حقیقہ و مجاز سے شیخ مصلح الدین محمد سعد کشیر از سے حدت افتد کہ
شاہزادہ رسیدہ ہو نوبت از ملتان کسان خود را بطلب شیخ در شیراز باز داد لائق ارسال نمود و خواست کہ در ملتان ہر شیخ خانقا
ساختہ مواضع خند برای ہمارفشن وقف نماید شیخ بنا بر ضعت پیر سے مذر خواست و یک نوبت منینہ متعین ہمار و لندیر
خود و نوبت دیگر کتاب گلستان و بوستان بخط خویش نزد شاہزادہ فرستاد و سفارش امیر خسرو جمہور آن نمود و از ان وقت ہر
کتاب در ہندوستان رواج یافت گوئید یکے از دختران سلطان شمس الدین مرحوم و جہا ہر او حجت شاہزادہ بود و اتفاقاً در

حالت مستی طلاق بر زبان شاهزاده وقت از آنجا که بنا بر اقیانوس امر شریعت عراجت ممکن نبود آن عقیده را بقدر سر عمل اهل یقین خود مدبرین
 بن شیخ بهاء الدین زکریا قدس القدر و جمها در آورده و مذکور را که بعد از آن شیخ هم او را طلاق دهد تا بحسب شیخ شاهزاده را بار دیگر عقد
 از دو واج با او صحیح تو اندو در شیخ آن گوید روح سلطنت را بخانه آورده با او صحبت داشت بعیت گوید که قند بدست حکاک
 ز سفتن آن که آیش باک به موجب قرارداد چون شیخ را تکلیف حلاق ملکه آفاق نمودند خاتون عنفات سرشت گفت که از پهلوسه
 آن به صحبت بی و فایز آمده بخدمت حق شناس دل آگاه رو آورده ام خدایا رو انداز که باز بدست او گرفتار شوم شیخ چون این گفتگو
 شنید گفت که در وفاداریت کمتر ازین عورت نتوان بود و هر چند شاهزاده در خواست شیخ او را طلاق نداده در تصرف خویش نگاه داشت
 شاهزاده از معنی برکاشت و در مقام انتقام نشست بقتضای مصرع مشهور مصرع بادرد کشان هر که در افتاد و بر افتاد
 عداوت با شیخ باعث انقطاع رشت بقای او گردید و در همین نزدیکی لشکر منل بنو امی لاهور در ملتان رسیده دست بقبل عمارت ملتان
 شاهزاده بالضرورت ملتان برای مدافعت شتافت دوران خباک بچنگ اجل گرفتار گشت امیر خسرو و پهلوسه که همراه شاهزاده بودند
 منل امیر گردید و در بلخ رفته از آنجا باز به هندوستان آمد القصد چون خبر شهادت شاهزاده سلطان رسید بسبب الفت بسیار که با او
 غم و اندوه بسیار و در سلطنت رسوخ یافت و درین وقت عمر سلطان از بیستادگذشته و صنعت هر سه قومی گشته بود و عداوت عجلت
 فرزند و بلند علاقه آن گردید اگر چه برای انتظام سلطنت در آنها قوت و توانائی نکلف می نمود اما آنرا زبونی و شکستگی که درین
 بحال سلطان راه یافته ظاهر بود و وزیر روزگارش و خزین خسرو پوره شاهزاده را با نظام مهمام در ملتان سخن کرده چهره دور باش
 مرحمت فرمود ناصر الدین عبدالخان خلف فرد خود را از لکنوتی عزت بنگاله در دلی طلبیداشته گفت که فراق برادر بزرگ تو مرا بخورد ضعیف
 ساخته میم که وقت از بحال نزدیک رسیده و بیوقت بدانی تو از من قرین مصلحت نیست پس تو کی قباد و پس برادر مرحوم تو کی خرد
 و از تجارت دنیا بیکانه اندا اگر ملک بدست ایشان افتد بنا بر غلبه جوانی و هوا پرستی از عهده محافظت ملک تو امن جهان بینی تو اند بر آمد
 و هر که در دلی بخت سلطنت جلوس نماید ترا اطاعت او نصیر و ریت باید نمود و اگر تو بخت موروثی جلوس کنی همه مطیع و متقاد تو خواهند بود
 چون سلطان را اندک افاقه پیدا آمد ناصر الدین عبدالخان بسفا همت بنادانی نصیحت پدر مهربان را گوش نکرده به همانه شکار به صحبت
 سلطان روانه لکنوتی گردید هنوز ناصر الدین بلکنوتی نرسیده بود که سلطان بمرحمت حق بیعت در بر سلطنت با اسم کبیر و خلف شاهزاده
 محمد سلطان مرحوم با او وصیت کرده بود مدت سلطنت بست سال و نه ماه

ذکر حلت سلطان غیاث الدین بلبن و رجوع سلطنت به عبدالدین کبیر و شیره او

سلطان عبدالدین کبیر و ناصر الدین عبدالخان بن سلطان غیاث الدین بلبن اگر چه سلطان بلبن مرحوم وصیت کرده بود که کبیر و
 شیره سلطان امیر شاهزاده محمد را که در ملتان قیام میداشت در نیا لاهور آورده بود و سر آرای سلطنت سازند و حسب الوصیت
 هم عمل آمد اما چون امیر الامرا ناصر الدین بالوس و خراج داشت او را بجد بازی روانه ملتان کرد ناصر الدین عبدالخان خلف سلطان
 مغفور و لکنوتی بعیش و عشرت اشتغال داشت امیر الامرا که خیل سلطنت بود بصلاح امر او دیگر مغز الدین کبیر و ناصر الدین عبدالخان
 را که بیجا رسیده در سنه شش صد و هشتاد و شش هجری بر سر بیفرمانروائی اجلاس فرموده اسور جهان بینی با اختیار خود گرفت و کار
 بجائی رسید که حل و عقد جمع معاملات و غزل بنسب حکام تعیین نمود و آب سیاه باو باز گشت و سلطان تمامی مهمام سلطنت با امیر الامرا
 کرده خوب بعیش و کامرانی پرداخت و از وارا الملک دلی بر آمده در کیلو کهر سه بر کسار و دریا جنابعالیات و کشتا و لبایتین فرج افزا احداث
 نموده دارا المطنه خود گردانید چون سلطان عبدالدین کبیر و شیره در ملتان جلوس نموده مطلق اعمان گردید از غلبه شهوات جو اسنے

بعینش و کامرانی چنان مشغول گشت که روز و شب جز بلبوب و بلبوب نمی گذرانید و هیچ بازی نبود که در وقتی از اوقات صحنه بان اشتغال نورزد
 و بعد از زندگانی که سر مایه ایست بی بدل اجناس منزل و در دل سحر و با این حال علی الدوام مست و لا یقفل بسبب سردی و زوال عقل خرد
 نتیجه زندگانی و سر مایه پیش کامرانی شده بود. القصه سلطان بختنا سبب جوانی بخت و کامرانی بود آنچه خزانگی که اسباب سلطنت
 بان تو نیست در انعام اهل منزل و در دل خالی ساخت و بجهل نادانی کار با سبب جهانمانی بقتضای اختیار امیر الامرا فخر الدین گذاشت و هم
 با خواهی او کتیر و نبی عم خود را از نشان طلب داشت چون او انقباض نموده ملازم درگاه گردید و غلبه بر تنگ آن بگناه را نامی بقتل رسانید
 مدتی سیف و نوح مغل جنگی در نواری لاهور رسیده دست تجارت و تاراج دراز کرد و در اذن نام مردم بر آورده سلطان با تمام این خبر
 باریک خان جهان را که از امرای بزرگ بود با لشکر گران بدفع این فتنه متعین کرد عساکر منصوره در نواری لاهور رسیده با نعل سوار بخت
 نمود و بالاخره شکست بر لشکر نعل افتاد و بسیار کشتل رسیدند و جماعت کثیر امیر شدند فوج سلطان ظفر و منصور بدلی مراجعت نمود
 امیر کمونان با خواسته امیر الامرا فخر الدین و اتباع او به سیاست رسیدند بعد این ساخته امیر الامرا سبب مذکور التماس نمود که اکثر امرا
 سرکار از قوم مغل هستند آمدن مغل از ولایت باغوسه این مردم است اگر با خود با اتفاق کرده مگر و غدر اندیشند تدارک آن
 مشکل خواهد شد از امثال این مقال تراج سلطان از امر مغل منحرف گشت و حضرت بقتل آنها داد امیر الامرا چند کس را بکشد و بقتل
 رسانید و خانان آن بجا که کان تباراج برود بعضی ملوک بلبان را که با امر مغل قرابت و صداقت داشتند مجوس ساخته در قلعه جات
 فرستاد و از خبر آنکه از جمله وزیران بگناه دروغ متهم کرده بر خنثی نمودند بدین جهت امیر الامرا را بر جمیع امرا تسلط زیاد از حد
 امیر آمد چون سلطان ناصر الدین بعد از خان در کهنوتی هوا پرستی سلطان که خلف او بود و تسلط امیر الامرا شنیدند کتوبی مشتمل بر شوق
 ملاقات به پسر خود گماشت چون این نامه در کیلو مکر نزد سلطان رسید او هم آرزو مند تقاضای پدر بزرگوار خویش گشت و کتوبی
 بر سر و دیده نهاد و جواب با صواب منضم قبول قبول بود و بعد دیدار نوشته فرستاد بعد تشخیص بود و تعیین وقت پدر از کهنوتی و پسر
 از دلی غایب شده بر دریا سر جو رسیده لشکر دو سلطان بر سر دو کنار دریا اقامت و روزی سه روز در مشوره تعیین وضع ملاقات ارسال
 مکاتیب و سفر گذشت آخر الامر قرار یافت که پسر بخت نشیند و پدر شراط تعظیم بجا آورد و ملاقات نماید چنانچه سلطان ناصر الدین
 امیر خان موجب فرار داد از دریا عبور نمود و در جلوه گاه از اسپ فرود آمده به استقبال قوام سر بر سلطنت رفت و آداب بندگی بتقدیم
 رسانید سلطان ناصر الدین کعبه اطاعت پروریده انفعال کشید چون پدر شیره آمد سلطان سبب تاب گردیده بتعظیم بخواست و استقبال
 نموده در یک پا پذیرا دید بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر بر سر
 شامه این حال گریه پاکر زنده پدر دست پسر گرفته بخت نشیند خواست که پیش بخت با استیلا بقتضای سعادت مند
 و ابلت پدر با خود بخت نشیند با ادب پیش بند بست و لوازم استکان و نیاز و مراسم سرور و انبساط مریع گشت بعد سبب
 خنده و زمزمه تر پدر بخت نشیند پسر آمد هر دو پادشاه با هم در صحبت و آهسته آهسته از استند چون روز و ادع نزدیک رسید پدر بزرگوار
 گفت اگر پادشاه را آنقدر خزان نباشد که در زمان غلبه دشمن بشکریان را بان اعانت نماید در هنگام قحط و غلا غرابان را اعانت
 فرماید و پادشاه نوران گفت و دیگر نصاح خرد افرا و مواعظ عقده کش در باب هموسه بلاد و امارت و آبادی
 مالک و قدر و توانی مخلصان جان نثار و استیصال متردان صاحب استکبار و امتیاز فرمودن فیما بین مخلصان سر تا سر و فاد دشمنان
 دوست نا و معصیت خرد مندان حق گزار و اجتناب از صحبت ناپلغان سفلگی شمار و دیگر در کلمات پسندیده آویز گوش پویش
 گردانید پسر را در کنار گرفت و هنگام و در باره دفع امیر الامرا نصیحت کرده گران مرضض شد و بر زبان را انداخت

قصه

بغزای

پادشاه

بغزای

کاش بر سه روز و سه روزه وصال به تاشندی دیده اسپر جلال به اگر چه از سیر دیگر معلوم میشود که این پسر بر دریا سرجو بقصد
 ملاقات بود اما در کتاب قران اسعدین که امیر خسرو دهلوی و روزگرتاسی این پسر و پادشاه سلجک نظم کشیده ظاهر سے شود که بقصد
 تسخیر دلی از کهنه تی عوف بنگال آمد بود و پسر به افرو و از دلی عازم گشته بعد رسیدن بران دریا با بامدگر صلح و ملاقات نموده بر دویم کرد و
 خود مسافرت کرد و به صورت سلطان بعد انصراف به سلطنت رسید و چون صلح و مواعظ پدید که قبل آمد چند روز خود را از امر و عیب
 باز داشت اما چون بحسب طبعت بچنین امور راغب و متعاد بود روز سه بسیر و شکا و نوار شد و میرفت یکی از زمره بقاصان که صاحب جمال
 و حلاوت متعالی داشت در همین سواد که بر خورده بعد و معا و شناسه سلطان این بهیت سر امید طبعیت سرو سیمینا بعد امیر و سه
 سخت بے مهر سے که بے مایه و سه سلطان از نظاره جمال و اجتماع نعمه و مغرب او نصحیح پدید بر طاق نیان تا دو متاع صبر و
 شکیب بر باد و او را همراه گرفته در صحرا کفر از خیمه با بر پا کرد و بغرب مدام و سماع صوت و مقام شمال و زبیده از امور سلطنت
 غافل و ماعطل گردید طبعیت هر خدنگی که در آن شوخ با و از سر باز شد سینه را خرد چپه جلگه گیت که از جان نگذشت
 چون کوکب عمود دولت سلطان نزدیک بغروب رسید تغییر سے در اوضاع او بهم رسیده در تنگ حرمت امر او خونی می مردم
 کوشیدین گرفت طبعیت چو نخت بد کسے را پیش آید که کند کار سے که کردن را نشاید القصه فخر الدین امیر الامرا سلطان
 بزهر گشت و ملک جلال الدین فیروز را که عارض ممالک بود از سامانه طلبیده داشته مدار علیا امور سلطنت ساخت و دین اتنا سلطان را
 از افراط شراب مرض لقوه و فاج نبوسه عارض گشت که از کار رفت امر با اتفاق کیو مرثا پسر سلطان را که هر دو سال بود از حرم سرا
 بر آورده سلطنت بر داشتند و سلطان شمس الدین خطاب دادند ملک جلال الدین بمقتضای صلح چند روز اطاعت آن طفلک
 دست نشان نموده آخر الامر با اتفاق ارکان دولت نقل مذکور را مقید کرد و شخصی را که پسر او بتقریب سے حسب الامر سلطان قبیل رسیده بود
 برای انتقام بر داشتند در کیلو کهر سے فرستاد او فرقه سلطان را که رستگ از حیات داشت لکد سے چند زده و در دریا حینا انداخت دست
 سلطنت سه سال و سه ماه از سلطان شهاب الدین غور سے لغایت سلطان مغر الدین کیقبا و یازده کس از ابناء سلاطین غور
 به تکبید و کیمال و یازده ماه و هفت روز سر بر آرا سے سلطنت نمودند

را از جاده جلگه گیت که از جان نگذشت

ذکر رجوع سلطنت سلطان جلال الدین فیروز خلجی و انتقال پاوشاسه از اتبلع غوریان
 سلطان جلال الدین فیروز خلجی گویند از نسل خالچ خان داماد چکنیر خان است و عقل در قبول این نسبت متوقف چه دران زمان
 شوکت و دومان چکنیر سے نه چیان بود که بنا را او بنو کر سے سلاطین سید سرفرو و دارند بهر حال او عارض ممالک بود که بزبان عود سر سخته
 گویند بختاب شایسته عالی سرفراز سے و داشت بمقتضای رشد و کاروانی مدار علیا امور سلطنت گردید روزی در زخمه او بلند گشت
 آخر تسلط عظیم پیدا کرده با اتفاق جمیع امر سلطان مغر الدین کیقبا و از ارمیان بر داشتند در سنه شصت و نود هجری بر تبه رفیع
 سلطنت رسید امر ای موافق و مخالفت طوعا و کرها القیاد و وزیدند چون اعیان شهر و عامه رعایا از او راغب بودند داخل شهر گشت
 و بر سخته که سلاطین پیشین جلوس میکردند نه نشست و در کیلو کهر سے بودن اختیار کرده شهر نو و قلع از سنگ تبار سے احداث نمود بعد
 از آنکه کمال استقلال یافت و حیت نیکدانی و حد شناسه او در اکناف گیتی شهر گشت مردم شهر از خرد و بزرگ بجمعه آمد و بیعت کردند
 و استعدای نزول در شهر و سه نمودند چون باز شد کار پیر و از ان امور سلطنت شهر را آئین بستند و به تیزمین رسته بازار را پر دخته
 رشک کار خانه چین ساختند سلطان کمال شوکت و حشمت و بانترک و مجمل تمام بر فیصل کوه شکوه سوار گردیده با امر اسے نامدار و
 لشکر بیرون از دشت از کیلو کهر سے روانه شهر و سه گشت و بر اطراف بازار چون ابر بار زرافشان و دیگر بار گذشت طبعیت مردم

ریختند از گران تا گران ۴ هر گشت بر جوهر فشان ۴ بدین نطق و آیین سلطان داخل و در تهازه گشت و دور کت نماز شکر
 او نمود و بر تخت سلطین سابق جلوس نمود و گفت سالها پیش این تخت سجده کرده ایم و امروز پای خود برین سے نیم از عهد شک
 این روز سے چگونه تو اینم بر آمد بر ناوی و پیرو صغیر و کبیر لوازیم نذر و نیاز معمول داشته آداب تنبیت و مبارکباد بجا آوردند کوس شاد سے
 یلند آواز شد و هنگام شب همچنان چرخان کمال اکتار و آتش باز سے بسیار دل افزوز تماشا گیان گشت با جمله بعد تقدیم مراسم
 حشون با نظام ممالک پرداخت و از عدالت گستر سے و رعیت پرور سے رعایا و بر ایارا از خود خوشنود ساخت خرد و بزرگ از
 حسن معاشرت او راضی و شاکر گشته مگر خدمت بر میان بستند و بکشان بقدر حال موجب و جاگیر یافتند هر کجا گیر مقرر گشت هر چند
 او مصدق تصبیرات شد تغییر تبدیلی در آن راه نیافت امیر خسرو و دیوس سے خدمت مصحف و از سلطان قیام داشتی و هر روز قرآن
 تازه آورده انعام یافته چون ملک چچو پرورده سلطان غیاث الدین بلبن را ولایت کرده بدستور سابق نامزد شده بود در
 ولایت قیام داشت سال دوم لواسکے یعنی برافراخت سکه و خطبه بنام خود کرد و بان شکر گران بجانب دلی رو آورد سلطان باصفا
 این خبر فاشخانان سپر خود را با عساکر بشمار و امر آنها را بدفع این شورش فرستاد و ملک چچو شکست یافته با امر اسے بلبن که رفیق
 او بود بدست لشکر منصور افتاد چون اسیران را بنظر سلطان گذرانیدند بموجب حکم آنجا همه را بجمام برده سروریش شستند و مقلد
 خاص پوشانیدند و مجلس آورده نشاندند و ملک چچو را در محض نشاندیدند بملتان فرستاد و فرمود که در خانه نیکو او را بپرست نکند
 اسباب پیش و عشرت بر آرد و همی دارند و از این نوازش و حق آن حج واجب اتقع حیران مانده سخن درین خصوص بعرض
 سلطان رسانیدند جواب داد که بقا و سال گذشته چون سلطانی ریخته نشد الحال که سپرده امم ایام زندگانی با خبر رسید چگونه
 خون مسلمانان اجازت دهم و چون سالها نو کر سے سلطان بلبن کرده حقوق نعمت او برگردن است امروز که ملک او را متصرفم اگر احوال
 و انصاف او را بشنوم کمال بی انصاف سے و بیرون با شده مخصوص که باین صورت بسته پیش من آورده باشند القصد سلطان
 خلیه خدا ترس و شوق قلب بود دل هر آن در دست با زار میگویم بفرمانید و میگفت اگر چه دو عمارک جنگ لشکر سے رامی یو ایم
 اما چون کس را گرفته بسته پیش من آرنه بکن اونی تو انم اقدام کرد تمام ایام سلطنت خود یکی را گشته و آن یغین بود که سید سے
 سولانم در ویش و در و بلج آمده اقامت و زید و خانقاہ خطیبی بنا نموده مبلغ کل بر تعمیر آن صرفت کرد و ابواب اطعام و اتفاق بر و
 مردم کشوده هر روز هزار من میداد و با انصد من طویح و سید من شکر و دو صد من روغن و زمین بستورد بگر مصالح خرج کرد سے
 و در روز سے و ولایت مانده کشید سے خاص تمام بران مانده حاضر شدند سے و خود غیر از زمان خشک تناول نکرد سے و از سے
 چیز نکر فتنه از کثرت خرج و هاند از سے عدم دخل مردم بر او حمل کیمیا کر سے می نمودند اکثر امر میداوشندند حقه خانخانان سپر
 بزرگ سلطان هم مرید و معتقد او گردید سلطان بمشاهده این حال و از و تمام مردم بر سر او و اشاره مخلصان مدبر گمان داعیه
 سلطنت بر او برده اول امر استعد و مخلصانش را بهباز و ترفرتا و اعتباران او را گرفته زیر پای سے قبل بقبوت گشت اتفاقا
 در آن روز بچک حکیم علیم ابرسیاه و باد تند بر فاست و طوفان گرد و خاک آشکار و عالم شیره و تار گردیده موجب تعجب عالمیان گشت
 و در آن سال باران هم نشد و در دلی قحط عظیم رود داده غریب از تحبستی در گشتند در بازارها و کوچهها قالب تپی مکر دند اکثر سے از
 فرط جوع خود را در دیگ جینا انداخته غریق بخرنما گشتند و از فقدان غله اکثر سے مگ و گریه را بر خود حلال پستند بلکه از شدت اشتها
 گوشت آدم را هم سبلح سے انکاشند عبادت کیشان را یایمی ثبات از جاده درع و بر پیغمبر تغریب و طاعت اندیشان را امتیاز حلال و
 حرام معتقد گردیدند بیت خون خورده هم لبان شمشیر از گرسنگی شده زبان سیر در سنه شمش صد و نود و سه مغول چکیر چا

باشکرگران عازم پنجاب گشت سلطان با جماع این خبر با عساکر بسیار بدفع آن طالع متوجه کردید چون طرفین بهم پیوستند مغل غلبه سلطان معانیه کرده صلح نمود و در ایشان که از اقر با سکه بلا کوفان بود آندره ملاقاتش کرد و با چند امر اسے دیگر سلیمان کرد سلطان اورا میر خوانده بداماد سے خود گرفت و غیبت پر بسکن ایشان مقرر کرد ایند چنانچه آن هموره را منعلیوره و مغلانرا تو میلم خوانند بعد چند گاه ملک علاء الدین را که برادرزاده و پرورده نعمت سلطان بود بولایت کره رخصت نمود او در کره رسید و با طراف ممالک سے تاخت و در حد و دیو کده آند فسخ نمود و چهل زنجیر قیل و سبزارا سب و بسیار سے از طلا و نقره و مردارید و اقسام متعدده و اقمشه و غیر ذلک آفیدر غنیمت گرفت که عقل از مهر و ضبط آن عاجز و زبر و زقوت و شوکت او زیاده گشته آثار غنی و انحراف از دیوبند رسید هر چند ترا سلطان گفتند که علاج اقمه پیش از وقوع گفته اند تا حال که علاء الدین استقلال نیافته فکر او باید کرد و سعدی ایسات سر چشمه شاید گرفتن بیسمل چه چو پیر شدن شاید گذشتن بیسمل چه کنون کوش کاب از کر در گذشت چه نه آنکه که سیلاب از سر گذشت چه سیلاب
ذکر مقتول شدن سلطان جلال الدین خلجی بر دست سلطان علاء الدین بکر و حیل آن کافر نعمت شاه پسر سلطان
 سلطان از بکه علاء الدین را دوست میداشت التماس وزرا با حاجت مقرون نگشت و میگفت که علاء الدین فرزند و پرورده نعمت است هرگز نبه و عمارت او نیاید چون سلطان را اجل موعود نزدیک رسید با چند سے از خواص و یک هزار سوار بجانب کره از راه دریای سستی روان شد ملک علاء الدین خبر رخصت سلطان شنیده مابین کره و مانکیپور فرود آمد چون سلطان نزدیک رسید برادر خود را با استقبال فرستاد او در حضور رسید به حیل و عذر التماس نمود که علاء الدین بر اسان و بیجا گشته میخواست که آواره دشت تنخانی گردد و من اورا ازین اراده باز آورده ام الحال که سلطان تشریف آورده اند اگر در کاب کشایان را مسلح خواهد دید اغلب بیدر و سلطان گفته او چند کس را همراه گرفته و سلاح ازین آنها دور کرده در کشتی نشسته مصحف میخواند تا کشتی بکنار آب رسید سلطان از کشتی فرود آمد ملک علاء الدین آمده ملازمت کرده در پک سلطان افتاد و سلطان از روستا شفقت و رحمت طلبا پنجه بر روستا آورده فرمود که من این همه تمهید تمهید شوده ترا بزرگ گردانیدم و همواره در نظر من از فرزندان عزیز تر بوده اکنون چه شد که این همه اندیشه و هم از من بهم رسانیده این را گفت و دست ملک علاء الدین گرفته بجانب کشتی کشید دین انما محمود سالم که از اجلان سامانه و شیرارت و بد نفسی مشهور بود با شارت علاء الدین سلطان را زخمی ساخت سلطان زخم خود ده بجانب کشتی شتافت اختیار الدین که پرورده نعمت سلطان بود از عقب و رآمده سلطان را بر زمین زد و سرش بریده نزد علاء الدین آورد او بر نیزه کرده در مانکیپور گردانید و چند کس را از مخصوصان سلطان که در کشتی بودند بقیس رسانید و چتر سلطانی بر سر خود برافراشته ندا سے سلطنت در داد از اینجا که ازین دعاسے منتقم حقیقه است قاتلان سلطان در آن زمان بکلا عظیم گرفتار شدند محمود سالم بعد کتر عسکری مجرم شد و اندامش چو شیده از هم پاشید و نیز اختیار الدین دیوانه شده بمکانات بگرداری ناخود گردید علاء الدین کافر نعمت اگر چه تحت فرمانروائی گشت اما پشش این کردار ذمیه گرفتار گشته نسل او را در نام و نشان او نماند مدت سلطنت او هفت سال و یک ماه و بیست روز بود

ذکر رجوع سلطنت سلطان علاء الدین خلجی برادرزاده داماد سلطان جلال الدین

سلطان علاء الدین برادرزاده و داماد سلطان جلال الدین خلجی بعد از آنکه سلطان جلال الدین قتل رسید سلطان با شصت هزار سوار راهی گشته در دیلی رسید امر آخرو بزرگ اطاعت کردند و سه شش صد و نود و هفت هجرت سے سر بر سلطنت و فرمانروائی بجلوس خود بسیار و کوشک لسا را وار سلطنت گردانید و دست نیل و نوال کشاده امر او غیره مردم را بقدر حال هر یک مورد عنایت گردانید و در عهد او بکر که در بازار بیسمل شراب میرای خرابی مردم بود بعد چند گاه جمیل هزار سوار سرداری الفغان و ظفر خان سبک و فتح رکن الدین را بر هم

سیران سلطان جلال الدین که بعد قصبه پندار دلی کرختی بلکان رفتند بوند متعین ساخت بمیت سروارت ملک تابین است
 تن ملک را ختمه پیران است بد امرای نه گور رفت ملکان را محاصره آوردند سیران سلطان مرحوم تاب نیاورده بوساطت درویش
 حقیقت اندیش شیخ زکریا الدین قدس آمده ملاقات کرد تا معنه خان بقضایه اہلیت و مرد شراک و تقسیم تقدیم رسانیده
 آنها را بجا خود بدلی آورد سلطان نافع شناس بی رحمی کرد و در چشم سرد و مر سے زاوہ خود تیرا سپیان آنما میل کشید و محسوس کرد انید بعد از آن
 سیران گجرات لشکر بکیم متعین فرزودہ بجا اولہ سیالکان ولایت را مفتوح ساخت دست سوسنات در دلی آوردہ وزین فروردینی سپہ
 سالار کرد و سیران را در کربلا از ماورا النہد در جانی دہلی کرد۔ یہ شهر را محاصره کرد و خلایق کثیر از قصبات و قریات و شهر آمده
 بجا آمدند و ساجد و سجذات و کوچہ و بازار جانی شمس بنا زد و راه کو پہا مسدود و بند و ہمہ چیز گرانہ گرفت سلطان مستعد شدہ جنگ شریک
 و بعد ماہیہ از اسل مسخر گشت و آتش فتنہ و فساد و منطوقہ گردید چون سلطان از اطراف ممالک ناظر جمع نمود و شریک و سلطنت
 در آن زمین تفریر کرد و کثرت بلا و ہمہ تنخیر در آیدہ قوت و مکتب کمال ہم رسید جلال فاسدہ شخاطرش را ریاقت قاسدان شد کہ درین شریک
 ازین زمین و تراخراغ نماید بعضی از امرای خود را چیمہ چارہ را گردانند نیز تو است کہ دلی را یکی از مقتدران خود سپردہ دانند سلطان
 کثرت کرد و سیران را قایلیم سیمہ پر زارہ فرمود تا او را سفند ثانی و خطبہ خود نند و در سکر نیز زمین لفظ داخل کرد مصاحبان و مقرران
 ازین زمین را یکی آن بود کہ حربہ غلات مرضی او بر زبان توانند آورد و بکنان بلا حظ درشت خوبی و جشن فراسخ او سخنان دہلی اورا
 اندرین نمودہ بر علویت و بلند پروازی او تبیین فرمود ملک علاء الملک کہ از امرای بزرگ بود پیش سلطان اعتبار
 تمام و درست کرداری و راست گفتار سے شمار داشت سخنان سنجیدہ و تفریات عقلی نقلی پیش او میان کردہ جناب از احداث
 شریعت و دین و خرابی ملک و سلطنت و ندامت دنیا و آخرت بسبب این خاطر نشان او کرد چون مید کہ این کار بدون اعانت
 پروردگار صورت نمی تواند گرفت ازین ارادہ فاسدہ شجب نمود ملک مذکور در باب تنخیر اقالیم گفت کہ اگر سلطان دلی را گذار شدہ
 با قلم دیگر برود دستہ در آن طرف نہا بگذر و یا با ناکاس مراجعت روی دید معلوم نیست کسانیکہ نائب باشند اطاعت نمایند یا تمرد
 و از تملک زمانہ را باز از سلطان سکندر روسے برابر بنویسند ان سنجید اول مثل از سطا طالمین نیز سے باید ہم رسانید بعد از آن
 بکارهای دیگر باید پرداخت بالفعل بلاد منہد و ستان مثل رختنپور و چیتپور و چند تیر سے و جانب شرقی تا آب موجود و اولک
 آلتان کہ ما من مخردان و کفند و زدان و زراہ زمان است تنخیر باید کرد و ساتھ و دیالپور و عثمان کہ راه در آمد مغل است مستحکم باید نمود
 و از درآمدت شراب و قمار اجتناب باید ورزید چون قول ملک علاء الدین ملک فرورغ راشی داشت در دل سلطان اثر کرد و سخنان
 او را پسندید و بر عقل و دانش او آفرین کردہ از ارادہ اعدا ش دین و تنخیر اقالیم سبب منصرف گردید و با شراخ ملک سنجید توجہ نمود
 چون در آن زمانہ تیسرہ دیوار اسل را کچھورا کو اٹکھر در رختنپور سے اخراخت سلطان بجانب او منصف فرمود و در در شامی
 کتبکار قمر غنی شغالی و وزید اکتا سے خان برادر زاوہ سلطان قصد عم خود کرد و بد و تر او سلطان مجروح گشتہ بزین افتاد سلطان
 را کہ بزین افتادہ بود مردہ انگاشتہ در شکر سیدہ تنخت لشت و آوازہ انداخت کہ سلطان را بقتل رسانیدہ ام سلطان کہ
 از کثرت درد زخم بیوش شدہ بود و ساعت با فاقہ آمدہ زخم خود بست و جانب لشکر شتافتہ چون سیرا پردہ خود در آمد امرای بر کتا
 متعین کرد آنها رفتہ سر او را بریدہ آوردند و نیز در ویرا در زاوہ دیگر سلطان کہ در بد او ن بودند و حاجی مولانا سے بر کس مردہ
 بفروردینند افواج باستیصال شان خصمت کرد آنها ب جنگ و جدل دستگیر شدند برادر زاوہ از امیل چشم کشید و حاجی مولانا
 را بقتل رسانید الفتنہ سلطان در رختنپور رسیدہ قلعه را محاصره نمود بعد مدت آن قلعه مفتوح گردید و پسر دیوارا کہ با تو م